Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0229

Sytuacja w Afganistanie: wsparcie kobiet i społeczności poszkodowanych w wyniku niedawnego trzęsienia ziemi

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 października 2025 r. w sprawie sytuacji w Afganistanie: wsparcie kobiet i społeczności poszkodowanych w wyniku niedawnego trzęsienia ziemi (2025/2872(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 10 grudnia 1948 r. oraz Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 16 grudnia 1966 r.,

– uwzględniając Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 18 grudnia 1979 r. i Konwencję ONZ o prawach dziecka z 20 listopada 1989 r., które zostały ratyfikowane przez Afganistan,

– uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 7 lipca 2025 r. w sprawie sytuacji w Afganistanie,

– uwzględniając sprawozdanie sekretarza generalnego ONZ dla Rady Bezpieczeństwa ONZ z 11 czerwca 2025 r. pt. „The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security” [Sytuacja w Afganistanie i jej wpływ na pokój i bezpieczeństwo na świecie],

– uwzględniając Konwencję ONZ z 28 lipca 1951 r. dotyczącą statusu uchodźców i protokół do niej z 1967 r.,

– uwzględniając obowiązującą w prawie międzynarodowym zasadę non-refoulement,

– uwzględniając wnioski z trzeciego posiedzenia specjalnych wysłanników ONZ ds. Afganistanu, które odbyło się w Dosze (Katar) 30 czerwca i 1 lipca 2024 r.,

– uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sytuacji w

Afganistanie, w szczególności rezolucję z dnia 19 września 2024 r. w sprawie pogarszającej się sytuacji kobiet w Afganistanie w wyniku niedawnego przyjęcia ustawy o „krzewieniu cnoty i zapobieganiu występkom”[1],

– uwzględniając konkluzje Rady z 14 listopada 2022 r. w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz konkluzje Rady z 15 września 2021 r. w sprawie Afganistanu, w których określono pięć kryteriów zaangażowania UE z faktycznymi władzami kierowanymi przez talibów,

– uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z 4 października 2024 r.[2], w którym stwierdzono, że dyskryminacja systemowa, taka jak ta, której doświadczają Afganki pod rządami talibów, stanowi prześladowanie w rozumieniu unijnego prawa azylowego,

– uwzględniając Umowę o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Islamską Republiką Afganistanu, z drugiej strony[3], podpisaną 18 lutego 2017 r.,

– uwzględniając wytyczne tematyczne UE dotyczące obrońców praw człowieka, propagowania i ochrony praw dziecka, przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz zwalczania wszelkich form dyskryminacji kobiet,

– uwzględniając komunikat Komisji z 10 marca 2021 r. w sprawie operacji humanitarnych UE: nowe wyzwania, te same zasady (COM(2021)0110), w którym priorytetowo traktuje się ochronę, gotowość na wypadek klęsk żywiołowych oraz potrzeby kobiet i grup szczególnie wrażliwych,

– uwzględniając roczne sprawozdanie krajowe Światowego Programu Żywnościowego dotyczące Afganistanu za rok 2024, które opublikowano 27 marca 2025 r.,

– uwzględniając wskaźnik rozwoju społecznego za 2022 r.,

– uwzględniając wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlamentu Europejskiego i Komisji z 30 czerwca 2017 r. pt. „Nowy europejski konsensus w sprawie rozwoju – nasz świat, nasza godność i nasza

---

1 Dz.U. C, C/2024/7211, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7211/oj.

2 Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 4 października 2024 r., *AH, FN/Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:828.

3 Dz.U. L 67 z 14.3.2017, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/434/oj.

przyszłość”,

– uwzględniając analizę Międzynarodowej Grupy Kryzysowej pt. „Afghanistan: The Taliban Restrict Women’s Rights, Worsening the Humanitarian Crisis” [Afganistan: talibowie ograniczają prawa kobiet, co pogłębia kryzys humanitarny], opublikowane 31 stycznia 2023 r.,

– uwzględniając wystosowany 5 grudnia 2024 r. apel UNICEF-u na 2025 r. dotyczący środków finansowych na pomoc humanitarną,

– uwzględniając apel o finansowanie w sytuacjach nadzwyczajnych dla Afganistanu wystosowany przez Agencję Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) we wrześniu 2025 r.,

– uwzględniając wystosowany 9 września 2025 r. apel UNICEF-u na 2025 r. dotyczący pomocy w związku z trzęsieniem ziemi w Afganistanie,

– uwzględniając plan reagowania kryzysowego w Afganistanie na 2025 r., opracowany przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji i opublikowany 16 grudnia 2024 r.,

– uwzględniając apel Światowej Organizacji Zdrowia na 2025 r. dotyczący stanów zagrożenia zdrowia, który opublikowano 16 stycznia 2025 r.,

– uwzględniając nakazy aresztowania wydane 8 lipca 2025 r. przez Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK) przeciwko najwyższemu przywódcy talibów Haibatullaha Akhundzady i talibskiego prezesa Sądu Najwyższego Abdula Hakima Haqqaniego,

– uwzględniając wyrok TSUE z 16 stycznia 2024 r. w sprawie C-621/21 dotyczącej przyznania ochrony międzynarodowej kobietom doświadczającym przemocy ze względu na płeć[1],

– uwzględniając art. 136 ust. 2 i 4 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że 31 sierpnia 2025 r. prowincję Kunar we wschodnim Afganistanie nawiedziło śmiercionośne trzęsienie ziemi o sile 6 stopni w skali Richtera, w wyniku którego zarówno w tej prowincji, jak i w sąsiedniej prowincji Nangarhar zginęło ponad 2200 osób, a tysiące odniosły obrażenia; mając na uwadze, że zniszczone zostało 6700 domów, a w gruzach legły całe wsie, w związku z czym co najmniej 11 000 osób w przededniu zimy mieszka w namiotach i grozi im hipotermia; mając na uwadze, że cięcia w programach

---

[1] Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 16 stycznia 2024 r., *WS przeciwko Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet,* sprawa C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47.

światowej pomocy humanitarnej poważnie wpłynęły na reagowanie kryzysowe;

B. mając na uwadze, że rządy talibów bezwzględnie odizolowały Afganistan na arenie międzynarodowej, co spowodowało opóźnienia w dostarczaniu pomocy międzynarodowej; mając na uwadze, że trzęsienie ziemi w nieproporcjonalnym stopniu dotknęło kobiety ze względu na rygorystyczny kodeks społeczny talibów, zgodnie z którym ochotnicy nie mają prawa dotykać kobiet, co utrudnia ich ratowanie i leczenie; mając na uwadze, że od 5 września 2025 r. talibowie uniemożliwiają afgańskim pracownicom i kontrahentkom wejście na teren ONZ w Kabulu, co poważnie ogranicza dostarczanie pomocy humanitarnej kobietom i dziewczętom; mając na uwadze, że apartheid płciowy narzucony w Afganistanie przez reżim talibów negatywnie wpływa na opiekę zdrowotną i pomoc, jaka dociera do kobiet i dziewcząt będących ofiarami; mając na uwadze, że brak lekarzy i surowe ograniczenia w podróżowaniu kobiet i dziewcząt przyczyniły się do wysokiej liczby ofiar śmiertelnych trzęsień ziemi; mając na uwadze, że pracownice organizacji humanitarnych odgrywają kluczową rolę w docieraniu do dotkniętych wiosek, zapewnianiu opieki zdrowotnej i wsparcia psychospołecznego oraz w rozdzielaniu pomocy;

C. mając na uwadze, że od czasu powrotu do władzy w sierpniu 2021 r. talibowie narzucili radykalną interpretację i egzekwowanie prawa szariatu, co doprowadziło do niemal całkowitego usunięcia kobiet i dziewcząt z życia publicznego w Afganistanie; mając na uwadze, że jest to egzekwowane poprzez radykalne ograniczenia narzucone kobietom i dziewczętom, w tym zakaz uczęszczania do szkoły średniej i wyższej, zakaz podejmowania większości form zatrudnienia, odmowę dostępu do przestrzeni publicznej i sportu, narzucanie rygorystycznych przepisów dotyczących ubioru, demontaż systemów wsparcia dla ofiar przemocy oraz wymóg podróżowania jedynie w towarzystwie opiekuna płci męskiej; mając na uwadze, że wskutek kolejnych dekretów, takich jak wprowadzony w grudniu 2024 r. dekret zakazujący kobietom edukacji medycznej lub zdawania końcowych egzaminów medycznych, drastycznie zmniejszyła się liczba kobiet wykonujących zawód lekarza w Afganistanie;

D. mając na uwadze, że w 2024 r. TSUE wydał trzy wyroki[1] w sprawie przemocy i prześladowania ze względu na płeć, w których wskazał,

---

[1] Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 16 stycznia 2024 r., *WS przeciwko Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet,* sprawa C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 11 czerwca 2024 r., *K, L przeciwko Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, C-646/21, ECLI:EU:C:2024:487; Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 4 października 2024 r., *AH, FN przeciwko Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:82.

że państwa członkowskie są uprawnione do uwzględnienia jedynie płci i obywatelstwa, gdy przeprowadzają indywidualną ocenę wniosku o udzielenie azylu złożonego przez kobietę narodowości afgańskiej;

E. mając na uwadze, że od 30 września do 2 października 2025 r. talibowie wyłączyli internet w całym kraju, zakłócając komunikację, loty, operacje bankowe i podstawowe usługi oraz pozbawiając miliony Afgańczyków dostępu do informacji i edukacji, a w szczególności odcinając jedną z ostatnich możliwości nauki dla kobiet i dziewcząt po wprowadzeniu przez talibów zakazu nauki kobiet powyżej szóstej klasy;

F. mając na uwadze, że według Światowej Organizacji Zdrowia 422 placówki opieki zdrowotnej w Afganistanie zostały zamknięte z powodu niedoborów środków finansowych, co dotknęło 3,08 mln osób; mając na uwadze, że Afganistan boryka się z wieloma stanami zagrożenia zdrowia, co pogarsza już i tak jeden z najwyższych wskaźników umieralności okołoporodowej matek na świecie;

G. mając na uwadze, że sytuacja humanitarna w Afganistanie jest tragiczna – prawie 24 mln osób są uzależnione od pomocy humanitarnej, a prawie 15 mln cierpi z powodu poważnego braku bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że w okresie od stycznia do października 2024 r. do Afganistanu powróciło – nierzadko pod przymusem – ponad 1,1 mln osób, co stwarza dodatkowe obciążenia dla społeczności już teraz znajdujących się w trudnej sytuacji; mając na uwadze, że ponad 3,2 mln osób w Afganistanie zostało wewnętrznie przesiedlonych, a w krajach sąsiadujących przebywa 5,3 mln afgańskich uchodźców i osób ubiegających się o azyl;

H. mając na uwadze, że cięcia w finansowaniu pomocy zagranicznej USA poważnie wpłynęły na afgański system opieki zdrowotnej i programy pomocy żywnościowej; mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie pozostają jednymi z największych darczyńców pomocy humanitarnej dla Afganistanu oraz że zatwierdziły finansowanie w sytuacjach nadzwyczajnych w wysokości 1 mln EUR, oprócz 161 mln EUR przyznanych już na pomoc humanitarną w 2025 r. dla organizacji w całym Afganistanie; mając na uwadze, że pomoc humanitarna UE w Afganistanie jest przekazywana wyłącznie za pośrednictwem partnerów humanitarnych;

I. mając na uwadze, że Afganistan nadal mierzy się z wysokim poziomem działalności terrorystycznej ze strony ekstremistycznych ugrupowań islamskich, w tym talibów, Al-Kaidy i Państwa Islamskiego Prowincji Chorasan, które celowo atakują ludność cywilną, mniejszości i pracowników organizacji humanitarnych; mając na uwadze, że UE słusznie nie utrzymuje stosunków z faktycznymi władzami Afganistanu;

1. wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją humanitarną w prowincjach Kunar i Nangarhar i sąsiednich prowincjach po trzęsieniach ziemi, składa kondolencje rodzinom ofiar i wzywa podmioty międzynarodowe, aby jak najszybciej udzieliły wsparcia ocalałym; nalega, by zintensyfikowano działania ratunkowe skierowane do ludności o niedostatecznym dostępie do opieki zdrowotnej, by udzielano pomocy powracającym migrantom na przejściach granicznych oraz by wzmacniano w szczególności usługi opieki zdrowotnej skierowane do matek i dzieci; wzywa faktyczne władze Afganistanu do zniesienia wszelkich ograniczeń w dostępie do pomocy humanitarnej albo jej dystrybucji; potępia jako zbrodnię przeciwko ludzkości celowe porzucenie, na które afgański reżim skazał kobiety i dziewczęta będące ofiarami tej tragedii;

2. zdecydowanie potępia środki represji, takie jak niedawne wyłączenie internetu w całym kraju przez talibów; przypomina, że praktyki te jeszcze bardziej izolują ludność Afganistanu, w szczególności kobiety korzystające z możliwości nauki online, oraz negatywnie wpływają na operacje pomocy humanitarnej i na i tak już niestabilną gospodarkę; wzywa faktyczne władze, aby powstrzymały się od stosowania takich praktyk w przyszłości;

3. wzywa społeczność międzynarodową do koordynowania wysiłków na rzecz zwiększania i dostarczania pomocy humanitarnej, odbudowy infrastruktury oraz zapewnienia ocalałym wsparcia medycznego i psychologicznego, w tym opieki po przeżyciach traumatycznych; wzywa do większych inwestycji w odporność opartą na społeczności, w tym w mieszkalnictwo odporne na trzęsienia ziemi, lokalne systemy opieki zdrowotnej, bezpieczeństwo żywnościowe i źródła utrzymania dla kobiet; wzywa Komisję do pilnego zwiększenia wsparcia podstawowych potrzeb i środków utrzymania dla Afganistanu oraz do zwiększenia puli środków krajowych; wzywa Komisję do kontynuowania prac w ramach powiązania między aspektami humanitarnymi a rozwojowymi i pokojowymi; przypomina, że pogarszająca się sytuacja humanitarna i ogólny brak perspektyw na lepszą przyszłość mogą prowadzić do większej destabilizacji i radykalizacji, a także przesiedleń ludności w Afganistanie i poza jego granicami; z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję we wniosku „Globalny wymiar Europy”[1] zamiar zwiększenia wsparcia UE dla działań na rzecz odporności i zintegrowanych reakcji na niestabilność oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia elastycznego, wieloletniego finansowania w tym zakresie; zachęca UE do zacieśnienia współpracy z partnerami regionalnymi i zaufanymi organizacjami pozarządowymi, aby zagwarantować, że pomoc jest dostarczana bez ingerencji talibów

---

[1] Wniosek Komisji z 16 lipca 2025 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy” (COM(2025)0551).

wszędzie tam, gdzie to możliwe;

4. z głębokim zaniepokojeniem zauważa, że region, w którym doszło do trzęsienia ziemi, stoi w obliczu masowego napływu afgańskich rodzin powracających do zniszczonych domów i pól uprawnych po przymusowym wydaleniu z Iranu i Pakistanu; potępia naruszenia praw człowieka, do których dochodzi podczas tych deportacji; wyraża głębokie zaniepokojenie wynikającym z tego dodatkowym obciążeniem dla infrastruktury pomocy humanitarnej w tych prowincjach; wzywa Iran i Pakistan do natychmiastowego zaprzestania deportacji do Afganistanu; podkreśla w związku z tym, jak ważne jest przestrzeganie zasady non-refoulement, zwłaszcza biorąc pod uwagę trwający konflikt i niestabilność w Afganistanie oraz prześladowanie grup etnicznych, kobiet i przeciwników politycznych;

5. z zaniepokojeniem zauważa sytuację afgańskich obrońców praw człowieka, dziennikarzy i innych osób publicznych, które w ciągu ostatniej dekady wspierały demokratyczny rozwój w Afganistanie i którym wydano dokumenty zezwalające im na tymczasowy pobyt w Pakistanie; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby udzielały pomocy – w stosownych przypadkach i w miarę możliwości – w procedurze składania wniosków przez te osoby;

6. zdecydowanie potępia liczne ograniczenia warunkowane płcią nałożone przez talibów i prowadzoną przez nich dyskryminacyjną politykę, które uniemożliwiają Afgankom dostęp do edukacji, szkoleń medycznych, opieki zdrowotnej i pomocy humanitarnej, a w rezultacie prowadzą do powstania apartheidu płciowego; apeluje, aby UE poparła uznanie apartheidu płciowego za zbrodnię przeciwko ludzkości; wzywa faktyczne władze Afganistanu do zniesienia wszelkich ograniczeń nałożonych na kobiety i do natychmiastowego przywrócenia pełnego, równego i znaczącego udziału kobiet i dziewcząt w życiu publicznym; ponawia swój apel do UE i państw członkowskich o podjęcie wszelkich starań, by umożliwić Afgankom znaczący udział w rozmowach na forach międzynarodowych i w negocjacjach międzynarodowych; w szczególności wzywa faktyczne władze do ponownego otwarcia szkół medycznych dla kobiet, biorąc pod uwagę drastyczny niedobór kobiet wśród personelu medycznego w tym kraju;

7. wzywa faktyczne władze, aby natychmiast zniosły ograniczenia nałożone na pracownice humanitarne i studentki, umożliwiły kobietom pełny udział w reagowaniu na klęski żywiołowe oraz zezwoliły organizacjom działającym na rzecz praw kobiet na kontynuację pracy w Afganistanie; w szczególności wzywa władze do natychmiastowego zniesienia wszelkich ograniczeń nałożonych na kobiety pracujące dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zarówno na szczeblu lokalnym, jak i międzynarodowym, tak aby mogły kontynuować pracę;

8. potępia utrzymującą się przemoc wobec kobiet w Afganistanie, w tym gwałty i przemoc seksualną, przymusowe małżeństwa (dzieci), przemoc domową i okaleczanie żeńskich narządów płciowych;

9. podkreśla, że talibowie muszą uniemożliwić Al-Kaidzie, Daiszowi, Państwu Islamskiemu Prowincji Chorasan i innym ugrupowaniom terrorystycznym oraz pojedynczym terrorystom wykorzystywanie terytorium afgańskiego do zagrażania bezpieczeństwu jakiegokolwiek innego kraju lub naruszania jego bezpieczeństwa poprzez nieprzyjmowanie członków tych ugrupowań oraz uniemożliwianie im rekrutacji, szkoleń i pozyskiwania funduszy; wyraża zaniepokojenie, że zobowiązania te nie są realizowane; wzywa wszystkich odpowiednich partnerów do wzmożenia wysiłków na rzecz likwidacji wszystkich sieci finansowania terroryzmu;

10. wzywa UE i państwa członkowskie, by zwiększyły presję na talibów, w tym poprzez ukierunkowane sankcje, zamrożenie aktywów i zakaz podróżowania wobec przywódców talibskich odpowiedzialnych za systematyczne łamanie praw człowieka, oraz by powstrzymały się od wznowienia stosunków dyplomatycznych z talibami zgodnie z pięcioma kryteriami określonymi w konkluzjach Rady z września 2021 r. w sprawie Afganistanu;

11. wzywa społeczność międzynarodową do pociągnięcia talibów do odpowiedzialności, w tym poprzez ustanowienie niezależnego mechanizmu dochodzeniowego ONZ w Afganistanie, oraz do wykonania nakazów aresztowania najwyższego przywódcy talibów Haibatullaha Akhundzady i talibskiego prezesa Sądu Najwyższego Abdula Hakima Haqqaniego, wydanych przez MTK w lipcu 2025 r. za zbrodnie przeciwko ludzkości związane z prześladowaniem kobiet i dziewcząt; wyraża poparcie dla toczących się dochodzeń w sprawie prześladowań ze względu na płeć i innych naruszeń praw człowieka;

12. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie niezależnego mechanizmu dochodzeniowego w Afganistanie w odpowiedzi na apel afgańskich ofiar, co stanowi znaczący krok w dążeniu do prawdy, sprawiedliwości i rozliczalności dla ludności Afganistanu cierpiącej z powodu popełnionych w tym kraju zbrodni międzynarodowych i naruszeń prawa międzynarodowego; z zadowoleniem przyjmuje też przedłużenie mandatu specjalnego sprawozdawcy ONZ i popiera jego apel o rozliczalność;

13. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządom i parlamentom państw członkowskich, specjalnemu wysłannikowi UE ds. Afganistanu oraz faktycznym władzom Afganistanu.